

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Vel impotentia moralis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

etiam absolvendum, sed sub conditione, saltem animo retenta (si est recte dispositus) quia in illo periculo nihil nocet sic absolvere, & multum non absolvere noceret.

17. Petes adhuc: qui prius per aliquod ex tribus praedictis signis, vel etiam expresse petiit Confessionem; & deinde incidit in phrenesim, potestne absolvi? Respondeo: si talia signa edidit morti proximus, potest ex Layman apud Delugo *ibid.* n. 30. modo praedicto: quia praesumitur perseverantia dispositionis debita: At si haec signa edidit, quando erat sanus, longe à periculo mortis, non poterit ex hoc capite: quia non praesumitur actu dispositus, seu in illa dispositione, ut oportet, perseverasse. Dico ex hoc capite: nam ex alio capite, quod nimirum posset praesumi in ea vicinitate mortis moribundum habere lucis intervallum, & se atterere, posset sub conditione absolvi.

Petes iterum hac occasione, an non solum in casu necessitatis sed extra illam, atque adeo per se loquendo, confessio peccati venialis in genere, idem videtur dicendum de peccatis mortalibus, alias rite absolutionis, possit esse materia sufficiens, valide, & licite Sacramenti poenitentiae, sic nimirum. Confiteor omnia mea peccata venialia; nihil addendo praeterea, quamvis, qui sic confiteatur, possit certa venialia confiteri.

Respondeo Sicut, de poenit. d. 13. sect. 1. n. 10. ait, speculative fortasse posse. Sed in praxi non ita propter incertitudinem materiae. Verum Dicastill. *ir. de poenit.* d. 6. dub. 9. n. 761. *vide etiam dub.* 17. d. n. 397. ait, probabile esse, posse, etiam si recorderetur quis certorum venialium. Ratio est, inquit quia eo ipso, quod probabile sit, eam esse materiam sufficientem: & ex alio capite, non esse materiam necessariam, non video cur non possit quis licite eam adhibere tantum. In Sacramentis enim quae nullo modo sunt de necessitate salutis (quale est de solis venialibus) in tali casu non videtur ita necessarium adhibere materiam omnino certam, ut obligetur quis sub culpa maxime mortali: Nam ad hoc ut quis prudenter operetur, satis est, quod adhibeat materiam probabilem. Haec autem est valde probabilis. Adde, quod si hoc speculative probabile est, etiam erit practice. Tunc enim tantum in re morali dicitur aliquid speculative quidem verum, sed non practice, quando id, quod in speculatione consideratur, non potest exhiberi in praxi quin aliqua contingat variatio, quando vero omnino invariantum potest reduci ad praxim ea ratione, qua consideratur in speculatione, si speculative verum est practice quoque verum censei debet. Qua propter cum confessio venialis in genere possit in praxi exhiberi eo modo, quo speculative censetur sufficiens, erit etiam practice censenda talis. Haec Dicastillus.

Petes denique hac eadem occasione Tertio. An Primo absolvendus sit ille, qui solum fateri in genere, se post ultimam confessionem peccasse mortaliter, sed non recordari, qua specie peccati? Secundo quid si sit spes, ut post adhibitam iteratam diligentem illius recorderetur? Respondeo ad primum, esse absolvendum: supponimus autem adhibitum fuisse sufficientem moraliter exami quod quale sit dicam *lib.* 3. cap. 9. §. 3. secus certum esset, debere expectari, ut illud praemittatur. Ratio responsionis est: quia tunc confessio est integra formaliter. Neque vero poenitens, si alio peccato forte non aggravetur cogendus est afferre aliud speciale peccatum alias ab ipso commissum & per confessionem remissum: quia sic illum obligares ad bis confitenda peccata, ad quod nemo tenetur. Absolvatur ergo, quia jam affert materiam sufficientem, quale est peccatum in genere, quare valida erit absolutio, & ex alia parte erit licita, quia, ut dixi, confessio tunc formaliter integra est.

Ad secundum Respondeo ex Bonac. *ib.* supposito, sufficienti examine non obligari Poenitentem ad iteratum examen ex necessitate (esto ex consilio, si non sit scrupulosus) Ratio responsionis est, quia homo non tenetur, ut inferius loc. cit. dicemus, nisi ad examen morale, quod hoc poenitente adhibitum jam fuisse, supponimus.

Impotentia Moralis: ubi de absolute refertur
rum diminuta.

18. Secundum exculpationis caput, ut taceri debet, quae est quoties poenitens ex Confessione aliquid dederit aut sibi, aut proximo aliquod notabile damnum. Multos autem casus certos, nonnullos vero bios complectitur hoc caput. Primo igitur certum ex Coninch. *disp. 5. cit.* excusari quando poenitens timet, si fateretur, quod aliquid non habet, Confessarium revelaturum aliquid Confessionis.

19. Secundum, quando confiteri non potest; nisi à Confessore, v. g. interpret, auditurus sit. Excepit articuli mortis. Nam tunc ex precepto charitatis, quilibet de remedio salutis providere debet, & Coninch. *disp. cit. §. n. 77.* in tali enim articulo tenetur fateri aliqua venialia, & generatim omnia mortalia, dicendo, se fateri omnia, quae forte commisit: tutoriem suam salutem reddit, ex alia parte nullum sequitur absurdum.

20. Tertio quando pœlla v. g. rationabiliter timet ne turpia confitens, à Confessario, quem alium amaret, sollicitetur.

21. Quarto quando poenitens, propter fragilitatem sibi notam, timet ne diu immorando in similibus torum examine finem eadem immorando in similibus examine: nisi leviter: quamvis sint ex deo de minimis nonnulla tacenda. Immo simile quid debet servare Confessarium in interrogationibus de quibus rebus turpibus, diximus supra c. 7. §. 10. n. 77.

22. Quinto, quando poenitens est nimis scrupulosus, ex Castrop. *tom. 1. tract. 1. disp. 4. puncto 1. n. 4.* enim cum addit tum periculum faciendi odiosum Confessionem, tum periculum damni ipsius poenitentis summa difficultas, quae est moralis impossibilitas, praestat aliqua potius omitti, quam notabilia haec determinata subire.

23. Sexto, quando Confessarius ipse, non habens alium Confessarium, peccatum suum Sacerdoti confiteri non possit, nisi frangat sigillum Confessionis: tunc fateri poterit peccatum in genere, idque cum appropria cautela, ne sigillum frangat.

24. Septimo, quando Confessario imminet periculum notabile. Ut si poenitens sit cum morbo contagioso, nec Confessarius possit à longe audire: tunc cum paucis peccatis auditis, absolvat.

25. Haec sunt certa: modo advertas duo. Primum, ut praedicta incommoda sint graviora, extrinsecae Confessionis: non quoniam satis est timor, quod Confessarius teneat pro peccatore, vel quid simile: hoc enim est intrinsecum Confessionis, quo non obstante, illam Christus Dominus instituit. Secundum, quod semper intelligatur nisi alterius Confessarii copia suppetat, etiam si hoc est aliquo parvo tempore expectandus, ad longum tamen nequaquam obligaris.

Super sunt duo, vel tria, quae vertuntur in dubio. 26. Dubitatur enim primo, an qui habet cellam reservatos, possit hos solos fateri Superiori potestatem habenti illos absolvendi, & ab ipso absolvi, ac proinde remittere ad inferiorem: vel contra, fateri solos non reservatos inferiori, qui absolvat, remittatque pro ceteris reservatis ad Superiorem, in his enim casibus jam aliquo in Confessione priori contingerentur.

27. Dico id absolute fieri non posse. Ratio est, quod esset dimidiare Confessionem, sine necessitate. Quamvis hisce eventibus vel Superior audiat omnia, & absolvat, vel audiens reservata extra Confessionem, tollat reservationem, seu mittat ad Inferiorem, cui confiteri potestatem abso vendi à reservatis. Si vero sit Inferior non potestatem, sed mittat poenitentem ad Superiorem, vel si adest, impetretque potestatem; & tunc deinceps rite absolvat: ita Doctores Coninch. *disp. 7. n. 77.* Praxi de Confess. 9. d. 4. dub. 9. & alij passim, quidquid dicat Causa

in summa V. Confessio, concl. 10. qui ait contrariam
in summa Curia consuetudinem: in qua discutienda (in
quibus non oportet nuncius sapere: quidquid inquam di
cat: nam consuetudo illa solum est quoad tollendas cen
suras, & reservationem; non vero quoad absolvendum
sacramentaliter.

28. Dixi autem (absolutè) nam si aliqua necessitas
argere posset: si v.g. penitens non valeret adire in
feriorem, sed solum Superiorem; qui tamen Superior
propter aliquod grave impedimentum, v.g. articulum
mortis, non possit omnino peccata audire, &c.

29. Dubitatur secundo, an possit taceri complex,
quando illi sequeretur infamia apud Confessorem, v.g.
filius cum matre peccet, quæ nota est Confessario, an
filius, qui nullam aliam habet conjunctionem in primo
gradu, possit fateri diminutè, id est se solum fornicatum
esse, & tacere incestum?

30. Dico, quia non supra cap. 9. §. 2. secuti etiam su
per sententiam, quæ docet possè, immo debere quem
piam in similibus casibus complice propterea; ideo
consequenter, hinc dicendum, non possè propter hanc
sententiam diminutè fateri: Ita Coninch, cit. n. 89. Suar.
disp. 14. de pen. sect. 2. n. 11. Fagund. max. citandus. Quo
modo vero Navarrus & alij, quorum sententiam valde
probabilem vocat Fagundez præc. Eccl. 2. lib. 5. cap. 1. n. 8.
& Suar. citatus ab eodem num. 1. sine sequuntur sen
tentiam nostram contrariam; ideo illam diminutionem
admittunt, & quidem satis probabiliter.

31. Dubitatur tertio de obiecto seu materia pecca
ti, ut explicavimus dicto §. 2. num. 14. Sed de hoc idem di
cendum, quod de complice jam diximus, ut ex paritate
rationis constat.

Error vel ignorantia.

32. Tertium Caput est error, vel ignorantia in quo
certum est primò, excusari eum, qui inevitabiliter
ignorat, seu inculpabiliter taceat suum peccatum.

33. Certum est secundò, quando ignorantia est so
lum venialiter culpabilis, nec valorem nec fructum Sa
cramentalis ritè suscepti impediens, excusari peni
tentem à mortali.

34. Certum est tertio, quando est culpabilis mor
taliter, non excusari: atque adeo tunc & fructum, &
valorem Sacramenti impediti: tunc enim, cum desit
Confessio dolorosa, non ponitur materia apta Sacramen
to; quomodo enim Confessio erit dolorosa, si actu ra
tione illius culpabilis mortaliter ignorante, peccatur.

35. Certum denique sit Quarto, quamvis sit lauda
bile, ne ex errore, & inadvertentia taceatur aliquod
peccatum, scribere peccata; neminem tamen, etiam si sit
liberæ memoriæ, ut notat Dicastill. lib. 5. de pen. d. 6.
dist. 14. n. 144. obligari, immo nec esse laudabile si quis
sit paulò scrupulosior. Neque te conturbet communis
doctrina, docens omnia peccata esse Confessori subii
cienda: nam satis dilucidè notavit Concilium Tridenti
num, solum Fideles obligari ad omnia, quæ facta morali
diligentia, menti occurrunt: non autem ad omnia quæ
quomodocumque fuerint commissa. De examine, quod
precedere debet Confessionem, ne quid taceatur, dicam
infra l. 5. c. 9. §. 3.

§. II. De Mendacio in Confessione.

36. Penitens multis posset modis in Confessione
menti, dum confitetur: id quod breviter expli
cat, ad nostrum pertinet institutum: quo penitens, si
forte tunc mentiatur, cognoscat graviterne, an leviter
peccaverit: atque adeo benè, an perperam sit cetera
confessus.

37. Primò igitur, certum est, peccatum esse grave
menti in Confessione circa peccata mortalia, non aliàs
ritè confessi, & absoluti: nam si esset mortale, illud ta
cere; multo magis, illud negare. Ita Delugo disp. 16 de
pen. sect. 1. num. 100. Intelligè, modò non habeat causam
sufficientem illud tacendi: nam tunc etiam posset negare:

sed, ne venialiter peccet, utatur æquivocatione, secun
dum communes æquivocationis leges.

38. Certum est secundò, mentiri circa mortalia aliàs
ritè absoluta, quando Confessarius de illis sive ut Me
dicus, sive ut index interrogat, tamquam quid necessa
rium ad præsentem Confessionem; esse item mortale.
Sic idem Delugo disp. de pen. 14. sect. 10. num. 272. con
tra Ioan. Sanchez ab eodem citatum, quem contrarium
docere affirmat idem Delugo. Ratio, quia tunc habet
ius Confessarius ad bene hanc Confessionem expedi
dam: & ex alia parte, cum agatur de mortalibus, est gravis.

39. Certum sit tertio, fateri aliquod mortale, quod
non fecisti, esse mortale: nisi forte ignorantia, vel bona
fides te excuset: ut certè sæpè iusticos, & mulierculas
excusat. Sic Vasquez disp. 91. artic. 1. dub. 7. Ratio est quia
variatur iudicium Confessarii in re graviter pertinente
ad confessionem.

40. Certum sit quarto esse mortale, mentiri circa
veniale, quando tale mendacium datur pro materia to
tali Confessionis: Sic Suarez de pen. disp. 12. sect. 10. n. 6.
& passim alij, præter Philippum Fabrum apud Dianam,
p. 3. tract. 4. resol. 6. v. g. aliquis faceret se obolum esse
furatum, quod revera furatus non est, nec aliam pro
Confessione materiam fessit; peccat mortaliter: quia
tunc penitens est causa irriti Sacramenti.

41. Præter hos quatuor casus, alius non occurrit
in quo sis de peccato mortali sollicitus, si fortè men
tiaris in Confessione, mendacio alias in se minime gra
vi. Quare,

42. Certum sit quinto, quodcumque mendacium
prolatum in aliis materiis, quæ ad Confessionem non
pertinent, gravitatem non contrahere ex eo quod in
Confessione afferatur. Ita Suar. & Vasquez citati à De
lugo de pen. disp. 16. sect. 2.

43. Certum sit sexto, accusare se de peccato veniali,
quod quis non commisit, dummodo alia subdatur ma
teria; non esse mortale: quia jam Absolutio sufficien
ter habet quod deleat.

44. Certum sit septimò, negare mortale ritè abso
lutum, nec faciens ad præsentem Confessionem non esse
mortale, ut ex dictis n. 38. colligitur.

45. Quæritur ergo hic solum, an sit mortale, unum
numero peccatum mortale fateri pro alio: v. g. si quis
occidit Petrum, dicat tamen mala fide, volens celare ho
minem occisum, se occidisse Paulum. Respondeo pec
catum esse mortale. Sic Vasquez quest. 61. dub. 3. & De
lugo de pen. disp. 26. sect. 3. num. 132. ex eo capite, quia
non ritè confiteretur: nam non confiteretur peccatum,
quod fecit, sed peccatum, quod non fecit: licet enim
non teneatur quis ex se explicare distinctè indivi
duationem sui peccati, unde posset in dicto casu dicere se oc
cidisse hominem, tamen non supponere unum
pro alio: quia sic confiteretur peccatum, quod non com
misit pro eo quod commisit.

§. III. Quando nam est obligatio repetendi Confessionem, vel generalem instituendi?

46. Maximè propter mendacium grave in Confes
sione prolatum, repetenda est Confessio & ali
quando generalis plurium annorum Confessio erit insti
tuenda. Ideo de hac re nonnulla hic subnectemus.

Primo igitur, ex necessitate repetenda est, quando in
ipsa Confessione actu sit aliquod mortale peccatum:
quia tunc confessio irrita est, & consequenter reiteran
da. Ita Delugo de pen. disp. 16. sect. 15. n. 597. Hinc
quando deest dolor debitus: quando Confessio sit ex fine
mortaliter malo: quando culpabiliter taceatur aliquod
mortale; debet repeti omnino Confessio. Ubi adver
tunt rectè aliqui ibid. quòd si quis, ante decem annos
v. g. taceat, ex culpa gravi, peccatum mortale in ali
qua Confessione, & postea in aliis Confessionibus
consequentibus huius culpæ non est recordatus, quan
do deinde comperit vitium antiquæ illius Confessionis,
non